

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Жукова О. С.

Донецький інститут соціальної освіти

Анотація. Важливим стає оновлення змістових параметрів професійно-технічної освіти, матеріально-технічної бази предметів, професій, впровадження у навчально-виховний процес сучасних інформаційних технологій, інноваційних методик навчання. Модульна технологія передбачає індивідуалізацію навчання. В ньому значну роль відведено діалогу в системі «викладач - студент». Впровадження інформаційних технологій навчання потребує від майбутніх фахівців навичок пошуку інформаційного забезпечення діяльності.

Ключові слова: експеримент, професійно-технічна освіта, фінансування, інноваційні методики.

Аннотация. Жукова О.С. Роль инновационных процессов в подготовке будущих специалистов. Важным становится обновление содержательных параметров профессионально-технического образования, материально-технической базы предметов, профессий, внедрение современных информационных технологий в учебный процесс, инновационных методик обучения. Модульная технология предусматривает индивидуализацию обучения. В нем значительная роль отведена диалогу в системе «преподаватель - студент». Внедрение информационных технологий обучения требует от будущих специалистов навыков поиска информационного обеспечения деятельности.

Ключевые слова: эксперимент, профессионально-техническое образование, финансирование, инновационные методики.

Annotation. Zhukova O.S. Role of innovational processes in preparation of the future experts. Innovation of content parameters of professional-technical education, material technical basis of subjects, professions, establishing information technologies and innovation methodics into educational process is becoming important. The modular technology provides an individualization of learning. In it the appreciable role is allocated to dialogue in system «the teacher - the student». Introduction of information technologies of learning demands of the future experts of skills of search of a supply with information of activity.

Key words: experiment, professional technical education, financing, innovation methods.

Вступ.

Виведення професійно-технічної освіти на новий якісний рівень неможливе без докорінних змін у підходах до структуризації та організації підготовки висококваліфікованих фахівців різного профілю.

Відомо, що значна кількість професій, з яких здійснюється підготовка робітничих кадрів у навчальних закладах системи професійно-технічної освіти, не користується попитом на ринку праці. Це призводить до збільшення кількості потенційних претендентів, із числа випускників вищих навчальних закладів для Служби зайнятості. Слід зауважити, що багато з них опиняються через це у безвихідному становищі, адже відсутність довідки про вільне працевлаштування не дає їм права стати на облік безробітних. За таких умов випускник вищого навчального закладу стає ізольованим як від професійного середовища, так і від засобів соціального захисту. Ця та інші негативні тенденції, які проявляються в професійно-технічній освіті, спонукають навчальні заклади перепрофільовуватися здійснювати підготовку з інтегрованих робітничих професій, що користуються попитом на ринку праці; розгорнути експеримент щодо ступеневої підготовки фахівців в умовах неперервної професійної освіти, її науково-методичного забезпечення тощо. У зв'язку з цим важливим стає оновлення змістових параметрів професійно-технічної освіти, матеріально-технічної бази предметів, професій, впровадження у навчально-виховний процес сучасних інформаційних технологій, інноваційних методик навчання.

Організація інформаційного, науково-методичного забезпечення, впровадження в навчально-виробничий процес досягнень науки, техніки, нових технологій і передового досвіду в вищих навчальних закладах згідно з Законом України «Про вищу освіту» належить до повноважень Міністерства освіти і науки України та іншим органам виконавчої влади, яким вони підпорядковані.

Однак, обмеження бюджетного фінансування на видавничу діяльність, придбання засобів навчання знижує рівень спроможності Міністерства освіти і науки України у реалізації даних повноважень. Це зумовлює необхідність пошуку вищим навчальним закладам додаткових джерел фінансування для їх подальшого спрямування на удосконалення теоретичної і практичної бази професійного навчання майбутніх фахівців.

До основних шляхів реформування змісту фахової підготовки віднесено запровадження поліваріантності освітніх програм, поглиблення їх практичної спрямованості, широке використання новітніх педагогічних, інформаційних технологій та впровадження модульної побудови навчального матеріалу.

Адже, формування інформаційного суспільства залежить, головним чином, від якісних змін в освітніх процесах, спрямованих на підготовку фахівців нової генерації, здатних постійно удосконалювати професійну мобільність за допомогою використання сучасних технологій навчання.

У педагогічній науці під технологіями навчання розуміють сукупність знань про способи і засоби реалізації процесів, а також самі ці процеси, у ході яких проходить якісна зміна об'єкту [8].

На думку В. П. Беспалька, педагогічна технологія пропонує комплекс засобів навчання і шляхи їх впровадження у навчально-виховний процес. Учений зазначає, що «... у склад педагогічної технології входить деталізований зміст освіти, дидактичні процеси, організаційні форми і засоби освіти, відповідно можуть вводитись освітні стандарти з усіх цих компонентів» [2].

Оскільки педагогічні технології є інструментарієм для досягнення якісних змін у професійній підготовці фахівців, вони повинні бути насичені сучасною інформацією щодо досягнень науки, техніки, технологій виробництва, інтегрованих у ринок праці. У зв'язку з цим актуальності набуває формування інформаційної бази вищої освіти, яка, на нашу думку, повинна передбачати:

- теоретичне обґрунтування відбір внутрішньої і зовнішньої інформації з напрямів фахової підготовки;
- структурування створення банку інформації, трансформованої у зміст вищого навчання;
- програмування інформаційної бази;
- технічне і дидактичне забезпечення інформаційної системи тощо.

Реалізація інформаційної бази вищої освіти можлива за мови використання в навчально-виробничому процесі комп'ютерних технологій, які є важливим засобом передачі інформації з теоретичних предметів, виробничого навчання, інтегрованих курсів тощо.

Робота виконана за планом НДР Донецького інституту соціальної освіти.

Формулювання цілей роботи

Завдання нашого дослідження полягає у тому, щоб проаналізувати використання в навчально-виробничому процесі комп'ютерних технологій

Результати дослідження.

Впровадження інформаційних технологій навчання потребує від студентської молоді і педагогів знань та навичок працювати на сучасному комп'ютері. Однак, навчальними планами професійної підготовки кваліфікованих робітників не передбачено вивчення предметів, які б розширювали їх з комп'ютерознавства, а існуючі програма і тематичний план курсу «Основи інформатики» давно застаріли і потребують перегляду не тільки в якісному, але і в кількісному відношенні. Слід зауважити, що авторський проект нового тематичного плану і програми з курсу «основи інформатики» теоретично обґрунтовано і розроблено викладачем Галкіним Олександром Володимировичем, який можна використовувати під час розробки нової програми. Змістовні зміни даного курсу, введення нових, наприклад, «Основи користування персональним комп'ютером», їх належне технічне забезпечення сприятимуть підготовці зі знанням комп'ютерів, що розширить межі працевлаштування на ринку праці і не тільки за профілем професійної підготовки.

Впровадження інформаційних технологій у сучасне виробництво, економіку потребує фахівців мобільних у споріднених видах діяльності, здатних творчо мислити, самостійно приймати рішення, володіти навичками комерційної, підприємницької діяльності, культурою ділових відносин, спілкування тощо. Саме тому в навчальних закладах розвинених країн світу, зокрема Великобританії, студенти і педагоги мають можливість користуватися інформацією глобальної комп'ютерної мережі «Інтернет», а також внутрішньою комп'ютерною мережею «Інтранет», в яку задіяні лекційні аудиторії лабораторії, бібліотеки та інші приміщення освітнього закладу. Вважається, що оволодіння навчальними курсами на базі технології «Інтранет» (з використанням можливостей «Інтернета») має велике майбутнє. Правильне застосування цієї нової комп'ютерної технології значно підвищує якість підготовки фахівців з меншими затратами ніж на базі традиційних методів навчання.

Запровадження інформаційних технологій навчання потребує розробки нових за формою і змістом підручників, зокрема електронних комплексів засобів навчання, а також спеціальних методик навчання в комп'ютерних мережах.

До перспективних відносять віртуально-тренінгові технології навчання, які ґрунтуються на трьох основних принципах: швидке сприйняття навчального матеріалу за рахунок максимальної наочності і дохідливості; активна робота слухачів у малій групі (до 12-1 чол.) у діалоговому режимі; значний об'єм практичного розв'язку задач на універсальних моделюючих стендах. За допомогою даної технології майбутні фахівці вчаться збирати схеми різної складності, моделювати практичні ситуації, проходять тестування щодо якості засвоєння знань [5].

Значного поширення в вищих навчальних закладах України набула модульна технологія навчання, яка сприяє послідовному оволодінню професії за допомогою навчальних елементів, побудованих на основі принципів інтеграції, диференціації знань, умінь, навичок в межах модуля.

Технологія модульного навчання ґрунтується на єдності системного квантування і модульності [9]. Вона є відкритою, гнучкою, демократичною в термінах, формах, видах навчання, рівнях кваліфікації.

Взаємодія всіх структурних елементів навчального модуля відображає динаміку процесу (послідовну зміну елементів модуля відповідно до навчальних цілей), яка сприяє досягненню певних педагогічних результатів [1].

Професійну підготовку за модульною технологією навчання В. П. Беспалько визначає як нову дидактичну систему: програмоване навчання, в якому управління навчальною діяльністю кожного студента будується зі значним використанням методів програмного управління: розподіл управління, циклічність організації системи управління; здійснення крокової навчальної процедури; використання спеціальних технічних засобів (програмованих текстів) [2].

Висновки.

Модульна технологія передбачає індивідуалізацію навчання, в якому поряд з алгоритмізацією змісту значну роль відведено діалогу в системі «викладач - студент» з метою реалізації навчальної і контролюючої функції (виробничі задачі, творчі завдання, тести, ділова гра, тощо).

Впровадження інформаційних технологій навчання потребує від майбутніх фахівців навичок пошуку інформаційного забезпечення діяльності. З практики відомо, що рівень таких навичок у молоді не високий. На це вказує низьке орієнтування студентів у змісті навчальних підручників, додаткових теоретичних джерел знань: енциклопедій, довідників, посібників, тощо.

У підвищенні інтересу до навчальної книги, формування вмінь знаходити необхідну інформацію для написання реферату, курсової, дипломної роботи ведуча роль належить бібліотекам вищих навчальних закладів, працівники яких зобов'язані не тільки створити бібліографічну базу інформації з предметів, професій, але й повідомляти студентську молоддь, педагогів про нові надходження до бібліотечного фонду, інструктувати щодо швидкого знаходження необхідної інформації в каталогах, комп'ютерних мережах тощо. У зв'язку з цим, комп'ютеризація бібліотек - актуальна вимога часу.

Навчання як основний компонент процесу підготовки фахівців успішний тоді, коли студентами реалізується на високому рівні активності і самостійності запропонована педагогом технологія навчання [4], що в кінцевому результаті забезпечує якісні педагогічні показники.

Оволодіння майбутніми фахівцями інформаційними технологіями навчання, в умовах формування інформаційного суспільства, сприятиме підвищенню їхньої професійної компетентності на ринку праці, забезпечить якісні зміни у філософії та парадигми вищої освіти XXI століття.

Подальші дослідження передбачається провести в напрямку вивчення інших проблем ролі інноваційних процесів у підготовці майбутніх фахівців.

Література

1. Бабін І., Жирська Г. Особливості організації навчання на основі системного дидактичного модуля// педагогіка і психологія професійної освіти, 1997. - № 3.- 4. - Ч. I. - С. 105.
2. Беспалько В. П. Педагогіка и прогрессивные технологии обучения М.: министерство образования Российской Федерации. Институт развития профессионального образования, 1995.- 30 с.
3. Гильманова Г. В. Компьютеризация обучения в УНПО // Профессиональное образование, 2000. - №2.- С. 20- 21.
4. Дабагян А. В., Михайличенко А. М. Совершенствование профессиональной подготовки и переподготовки специалистов в современных условиях: Монография. Харьков: НМЦ областного управления образования, 1996.- 296 с.
5. Дембский Л. К. Интенсивные технологии в системе образования и повышения квалификации // образование, 1999. - №1. - С. 84- 90.
6. Державна національна програма «Освіта». Україна XXI століття. - К.: райдуга, 1994.- 61 с.
7. Кваша Б. Ф., Трофимов А. Б. Информационно- педагогические технологии. Спб.: МАНЭБ, Санкт-Петербург: АНИЦ, 1997.- 140 с.
8. Полак Л. Б. Навчально- виховний процес у закладах профтехосвіти: Управлінський аспект. навч.- метод. Посібник.- К.: вища шк., 1999. - 112 с.
9. Barker Ph. Using intranets to support teaching and learning // Innovations in education and training international. L. 1999. V.36. №1.- P. 3-10.

Надійшла до редакції 14.10.2007р.